

□ TMMOB Mimarlar Odası

mimarlık
ve eğitim
kurultayı IV

Mimarlık ve Eğitimi / Süreklilik ve Değişim
7-8-9 Kasım 2007 - Ankara

Toplum ve
Mimarlık

TOPLUM VE MİMARLIK

MİMARLIK VE EĞİTİM KURULTAYI IV'ÜN "TOPLUM VE MİMARLIK" KONULU OTURUMUNDA TARTIŞILMAK ÜZERE, MİMARLAR ODASININ "TOPLUM VE MİMARLIK ÇALIŞMA GRUBU" ETKİNLİKLERİ, TÜRKİYE MİMARLIK POLİTİKALARINA DOĞRU KENT BULUŞMALARI VE "TOPLUM VE MİMARLIK" KONULU PANEL KONUŞMALARI ESAS ALINARAK EMRE MADRAN TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR

Türkiye Mimarlık Politikalarında Toplum ve Mimarlık

Toplum ve mimarlık ana başlığının tartışılmasına Mimarlar Odası tarafından geliştirilmeye çalışılan "TÜRKİYE MİMARLIK POLİTİKASI" ndan alıntılarla başlamak gerekmektedir.

Politikalar belgesinde , mimarlık hizmetlerinin topluma ulaştırılması sürecinde göz önünde tutulması gereken ilkeler sıralanmıştır. Bunlardan ilki "bütün yurttaşlara kaliteli yaşam çevreleri sağlamak " olarak tanımlanmıştır. Bu tanım mimarın topluma karşı görevlerinin bir özeti niteliğindedir. Bu ana görev, sürdürülebilir bir mimarlık politikasını yürürlüğe koymakla sağlanabilecektir. Bu kalitenin elde edilmesi, daha nitelikli mimarlık ve kent ortamlarının oluşturulabilmesi için toplumun süreçlere katılımının sağlanması, politikalar belgesinde ayrıca yer almaktadır.

Toplumun gereksinmelerinin karşılanmasında , kamu hizmetleri önem taşır. Bu nedenle kamu yatırımlarının gerçekleştirilmesinde mimari kalitenin gözetilmesi de bir başka ilke olarak ortaya konmuştur.

Mimarlık politikaları içerisinde, mimarlıkla ilgili uygulamanın toplum karşısındaki sorumluluğunu mesleki etik kurallara bağlı olarak garanti altına almak ve merkezi yerel yönetim işbirliği ile kentlilerin, kentli kuruluşların toplumun demokratik katılımını içeren eylem programlarını yürütmek de önemli bir yer tutmaktadır.

Görüldüğü gibi bu politikalar yaşam kültürünün mekana yansması olarak nitelendirilebilecek, mimarlığın ülkemiz gündeminde yer alması ve içselleştirilmesi gereken hususları içermektedir.

Kentlinin Kente İlişkin Kararlara Katılımı

Kente ilişkin olarak alınan kararlarda kimlerin rol aldığı değerlendirilmesi gereken bir konudur. Türkiye'de genellikle yukarıdan aşağıya bir karar süreci söz konusudur ve buna paralel olarak kentlilik kültürü ve toplumsal bilinç eksikliği vardır. Bireysel ve ortak sorumluluk alma eksikliği, yerel ve merkezi kurumlar arasında eşgüdüm eksikliği ve genellikle de politikacıların, yöneticilerin dar bakış açısıyla oluşturulmuş kısa dönemli politikalar, sorunları daha da derinleştirmektedir.

Ülkemizde kente ilişkin kararlara bireylerin katılımının önemsenmediği gözlenmektedir. Kentlilerin alınan kararları yeterince tartışmadıkları, karar alma süreçlerine katılmadıkları ya da katılmadıkları bilinmektedir. Bu da önemli kararların kentli bireylerin çıkarlarının gözetilmemesi, gelişmeyi, modernleşmeyi engelleyici nitelikte gerçekleşmesi sonucunu doğurmaktadır. Oysa kentlerde bireye sunulan yaşamın kalitesi ise, ancak kentin bireylere sunabildiği hizmetlerin kalitesiyle artabilir.

Toplumun Mimara ve Mimarlık Hizmetine Olan Talebi / Beklentisi

Öncelikle şu saptamayı yapmak gerekmektedir. Mimarlığın ana uğraşısı olan tasarım alanı 1960'lı yıllardan sonra , mimarlıktan ayrılan alt disiplinlerle parçalanmış bulunmaktadır. Bu parçacı yapı, toplumun neyi kimden talep edeceğine ilişkin bir tanım kargaşası yaratmıştır. Öncelikle tasarım alanındaki mevcut paylaşım yeniden irdelenmeli ve böylesine parçacı bir yapılanma ile toplumun hizmet isteme sürecindeki "kafa karışıklığı" giderilmelidir. Bu algılama ve değerlendirme zorluğu, mimarlık hizmetini toplumun isteyip istememesinden daha çok, böyle bir hizmetin gerekliliğinin ne kadar farkında olduğuna götürmektedir. Toplum barınmanın bir gereksinim olmasının yanısıra temel bir hak olduğunu, aynı şekilde yaşamının, çarşıya gitmenin, eğlence merkezine gitmenin de bir hak olduğunun yeterince farkında değildir ve haklarının karşılığını nereden talep edeceğini de yeterince bilmemektedir.

Böyle bir talep vardır. Ancak araştırılması ve yanıtının bulunması gereken husus , bu talebin gerçekten toplum gereksinme duyduğu için mi oluştuğu, yoksa imar planlarının, yapılaşma süreçlerinin dayatması sonucunda toplumun mecbur kaldığı için mi mimara yöneldiğidir. Eğer mimarın ekonomik bir değeri varsa bu yapı üretim süreçlerinde yer alan ve toplum tarafından uyulması zorunlu kuralları yerine getiren ve bu bağlamda yasal olarak "vazgeçilmez" bir aktör olmasından kaynaklanmaktadır.

1970'lerden sonra toplumlar yeni sözcüklerle tanımlanmaya başlanmıştır. Tüketim toplumu, iletişim toplumu, bilgi toplumu bu tanımlardan bazılarıdır. Bu tanımlar bir şeylerin değiştiğini, bu değişen durumun da insan ilişkilerine, insanların değer sistemlerine ve hem üretim, hem tüketim ilişkilerine doğrudan yansıdığını söylemektedir. Bu yeni ilişkiler tüketim biçimlerinin kültürü, kültürün de tüketim biçimlerinin belirlenmesine neden oluyor. Bu bağlamda mimarlığa bakıldığında mimarlığın en baskın, en yaygın tüketim alanlarından bir tanesi olduğu görülmektedir. Sadece ekonomik ağırlığı, yaşamımızdaki önemi, vazgeçilmezliği, bizle kurduğu ilişki nedeniyle değil; diğer tüketim alanlarını da kapsadığı için, kendi dışında kalan alanlardan dolayı ya da dolaysız olarak etkilenmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Mimarın ekonomik değer kazanması, yapı üretim süreçlerinde yer alan ve toplum tarafından uyulması zorunlu kuralları yerine getiren ve bu bağlamda yasal olarak "vazgeçilmez" bir aktör olmasından kaynaklanmaktadır. Bu noktadan yola çıkıldığında mimarlık hizmeti, toplumun doğal bir isteği olmaktan daha çok, gereksinme duyması ile değer kazanmaktadır.

Talebin şu ya da bu eğilime göre belirlenmesinde, toplumun kültürel düzeyinin değişik düzeylerde olması da önemli bir girdidir. Bir diğer deyişle değişik kesimlerin kültür düzeyindeki farklılaşmalar onların algılama düzeylerini de etkilemektedir. Bu algılama ve değerlendirme farklılığı, mimarlık hizmetini toplumun isteyip istememesinden daha çok, böyle bir hizmetin gerekliliğinin ne kadar farkında olduğunun da sorgulanmasını gerektirmektedir. Toplum barınmanın bir gereksinim olmasının yanısıra temel bir hak olduğunu, aynı şekilde yaşamının, çarşıya gitmenin, eğlence merkezine gitmenin de bir hak olduğunun yeterince farkında değildir ve haklarının karşılığını nereden talep edeceğini de yeterince bilmemektedir. Devlet olarak nitelendirdiğimiz kurumun da bu gereksinimin yanıtlanması, hakların hangi koşullarda nerelerden alınacağını belirlemesi süreçlerini yasal düzenlemelerle yeterince tanımlamadığı da görülmektedir. Bu değerlendirme, toplumun mimarlık hizmetini alma sürecinde, bu hizmeti mimardan alma bilincine varması ve bu hizmeti zorunluluk olarak görmesini sağlayacak yasal alt yapının da oluşturulmasını zorunlu kılmaktadır.

Bireyler yaşam alanlarının bir bölümünün niteliğini belirleme ve kalitesini değiştirme olanağına sahiptirler. Örneğin, konutunun bahçesi, özel bir yaşam alanı olarak bireyin dilediği gibi kullanabileceği bir alandır. Aynı "kişisel tercihe bağlı" kullanımbüyük oranda konutlar, daha düşük oranda özel işyerleri için geçerlidir. Bir diğer deyişle daha iyi bir konut, daha iyi bir işyeri ya da reaktif etkinliklerini geçirebilecekleri daha iyi bir mekân bireylerin kendi tercihlerini kullanabilecekleri nesnelere, mekânlardır, yerlerdir. Buna karşın toplumun ortak olarak kullanmak zorunda olduğu yapı ve mekanların nitelikleri artık kişisel tercihlere bağlı kalamamakta; kentte yaşamı paylaştığı diğer insanlar, onların verdikleri kararlar ve kent yöneticilerinin de içinde yer aldığı daha karmaşık bir mekanizma ortaya çıkmaktadır. Mimarın bu iki alandaki rolü ve yeri irdelendiğinde, kullanıcıların kişisel inisiyatiflerini çok daha özgürce kullanabilecekleri mekanlarda (örneğin konutlar) mimarın tavrını daha az benimsedikleri ve kredilendirdikleri, buna karşın ortak yapı ve mekanların oluşumunda bu kez mimarın topluma yol gösteren, yönlendiren ve empoze eden bir baskınlığı olduğu söylenebilir.

Toplumun Mimar(lık)la Yeniden Buluşturulması

2005 UIA sonuç bildirisinde de belirtildiği gibi mimarlığı ve kenti olumsuz bir şekilde etkileyen birçok gelişme karşısında, mimar ve kentli dayanışması daha da geliştirilmek ve yaygınlaştırılmak durumundadır. Bu alanda gösterilecek çabalar öncelikle toplumla mimarlık arasında gözlenen kopukluğun giderilmesi için harcanmalıdır. Bu bağlamda hedef alınabilecek yaklaşımların bazıları şöyle sıralanabilir:

1. Meslek Örgütleri, Çalışmalarını Sadece Teknik Boyutta ve Örgüte Yönelik Değil, Toplumun İlgili Kesimlerine de Yönelik Yapmalıdır.

Bu yaklaşım, özellikle yaşamın sürdürüldüğü mekanın sorunlarına yönelik olarak örgütlenemeyen toplumun örgütlenmesini ön plana almalıdır. Bazı örneklerde görüldüğü gibi toplumun değişik kesimleri kendi başlarına örgütlü gibi görünseler de, eylemin gerektirdiği dinamizme ve bu eylemi aşama aşama uygulayacak becerilere sahip olmayabilir. Bu noktada meslek odasının yönlendirmesi ve desteği önem kazanmaktadır. Gerekli ilginin gösterilmemesi halinde meslek odasının toplumdaki istediği paylaşımla, katılım, benimseme, kente sahip çıkma gibi davranışlar oluşmayacağı gibi, toplumlar kendilerine başka güçlerin sunduğu olanakları yeğleyebilmektedir.

2. Toplumsal Yabancılaşma Aşılmalıdır:

Toplumun sorunlarına yabancılaşma, ilgi duymama kimi hallerde mimarlar tarafından da yaşanmaktadır. Ancak "mimari olarak bunu nasıl bütünleştiren bir noktaya getiririz" sorusunun karşılığı üretilmemektedir. Yaşadıklarımızı somut hale getirip bir önerme çıkartamıyoruz. Yabancılaşmaya mekânsal bir çözümlenme getirmek, sürece müdahale etmek için yeterli çabayı göstermiyoruz.

3.Mekana, Yapıya ve Kente İlişkin Konuları Anlamakta, Değerlendirmekte ve Çözümlemekteki Üslup Sorunları Aşılmalıdır.

Üslup sorununu sadece mimar ile toplum arasında var olan bir iletişim hatası olarak düşünmemek, aynı sorunun başka görünüşler altında mimar'la mimar arasında olduğunu da söylemek gerekir. Bu sorunu taraflar arasında aynı konuları değişik biçimde anlama, değerlendirme, çözümlenme ve anlatma olarak tanımlayabiliriz.

Meslek adamları kimi durumlarda kendilerini toplumun üzerinde farklı bir statüde görmeye başlamışlar ve konuların aktarılmasında üslup sorunu yaşamaya başlamışlardır. Bir diğer deyişle, bilgisini ve buna dayalı yönlendirmelerini kamuoyuna aktaracak üslubu ve yaklaşımı yeterince tanımlayamamışlardır. Bir çok önemli konuyu sokaktaki insanın anlayamamasının nedenleri arasında bu üslup sorunu da yer almaktadır. Oysa, toplumun liderleri arasında olmak misyonunu üstlenmeyi amaçlayan meslek odaları ve mensuplarının anlaşılabilir olması, konulara ilişkin mesajları temel ilkelere ve meslek doğrularından ödün vermeden topluma vermenin yollarını aramaları gerekmektedir. Bu bağlamda iki konu gündeme gelmektedir. Bu konulardan ilki mimarların kendi içinde birbirini anlaması, ikincisi ise işveren (kullanıcı, tüketici) ile mimar arasında ortak dilin oluşmasıdır.

4. Türkiyenin Sosyal Yapısı İle Bütünleşmeli, Toplumun Profiline Göre Değişik Önlemler Tasarlanmalıdır.

Toplumla iletişim kurma sürecinde örgütlerin kendi içlerine kapandığı, disiplinler arasındaki ilişkilerin zayıfladığı, dayanışmacı ruhun körelendiği, dolayısıyla her örgütün biraz daha profesyonel bir sürece doğru çekildiği gözlenmektedir. Oysa mimarlığın kendisi, yaptığı birçok etkinlikte ve çalışmada, toplumu da o etkinliğe katabilecek bir yöntemi benimsemek durumundadır.

Etkinliklerimizin çoğu mimarlara yönelik yapılmakta, mimarlığa özgü ayrıntılar üzerinden kurgulanmakta, profesyonel ve teknik boyutta olmaktadır. Oysa, kimi etkinlikler toplum tarafından izlenebilecek ve algılanabilecek bir düzeyde örgütlendiğinde, mesajların topluma iletilmesi, mimar ve mimarlığın benimsetilmesi, bir çok eylemin toplum desteğinin alınarak gerçekleştirilmesi sağlanmış olacaktır. Bir diğer deyişle çoğu düzenlemelerde, tartışma süreçlerinden etkinlik biçimine kadar herkesi katabilecek bir yaklaşımın sergilenmesi gerekmektedir. Bu davranış ilişki kurma ve sürdürmenin olmazsa olmaz koşuludur.

Bu değerlendirme sonucunda, mimarlık etkinliklerinin formatı, teması, üslubu ve mekanı toplumun diğer kesimlerini de içerecek biçimde tekrar tasarlanması gerektiği açıkça ortaya çıkmaktadır. Bunun yanısıra etkinliklerin hedef kitlelere ulaşabilmesi için "Toplumsal Kurumlar Envanteri" de hazırlanmalıdır.

5. Paylaşım İlişkin Süreçler Süreklilik Kazanmalıdır :

Toplum bir kent sorunu ile karşılaştığında ya da yaşadığı çevreyle ilgili bir olayı gündeme getirmek istediğinde çeşitli adreslere gidebilmektedir. Oysa ilk adres olarak mimarı ve onun temsil edildiği meslek odasını görme, ona gelme, sorununu ya da görüşünü öncelikle ona yaşam ve uğraşı alanı sağlayan meslekle paylaşma, ona gelme eğilimi noktasal olmakta; doğal ve vazgeçilmez davranış biçimi ve yerleşmiş bir gelenek haline gelememektedir. Bu paylaşım sürecinin daha sağlıklı hale gelmesi, sürekliliğinin sağlanması ve mesleğin "doğru adres" olduğunun toplum bilincinde yer etmesi sağlanmalıdır. Bu olumsuzlukların giderilebilmesi için kamu yararını kişisel yararlar üzerinde tutan, uygulanabilir, yönetel, yasal ve akçalı araçları belirlenmiş, toplumun değişik kesimleriyle ilişkilendirilmiş ve olabildiğince ortak mutabakat sağlanmış bir tasarım ve yapı üretiminin yeniden tanımlanmasına gereksinim olduğu açıktır. Bu tanımlamanın yanısıra mimarlık kültürünün gelişmesi ve herkes için mimarlık dediği-

miz hususun hakikaten benimsenmesi ayrıca düşünölmelidir. Mimarlık költürünün yerel ölçekte gelişebilmesi ancak bu şekilde sağlanabilecektir.

6. Toplum kesimleri veya temsilcilerinin mimardan yardım ve yönlendirme isteme oranı araştırılmalıdır. Bir diğör deyişle, sorunun mimar ya da meslek odası tarafından belirlenip, toplumun bunun arkasına takılması yerine, toplumun öne çıkıp, meslek odasının destek vemesi bir model olarak düşünölmelidir.

Toplumun mimarlık hizmetini alma sürecinde kurallar bulunmaktadır. Bu hizmet alımının sadece yasaların emrettiğı bir zorunluluk olarak göstermek ve reaksiyon görmek yerine, mekana ve yapıya ilişkin hizmet almanın doğal bir süreci olduğunu anlatmak bir strateji olarak değerlendirilmelidir.

Toplum Yaşamında Etkili Temalar ve Mimarlık

Toplumların yaşamında onları kendi yapılarıyla orantılı düzeyde etkileyen önemli eylem alanları/temalar bulunmaktadır. Mimarlar Odası, bu eylem alanlarının bazılarını olabildiğince etkiledikleri ya da etkilenedikleri kentlerle bütünleştirmiş, sorunları ve çözüm yollarını sorgulamış, toplum/tasarım/üretim ilişkilerini bu temalar bağlamında irdelemeye çalışmıştır. Aşağıda "TÜRKİYE MİMARLIK POLİTİKASINA DOĞRU MİMARLIK VE KENT BULUŞMALARI " olarak tanımlanan bu tematik toplantılarda tartışılan konular, saptanan sorunlar ve önerilen çözümler sıralanacak; her biri toplum yaşamında çok önemli etkiler, dönüşümler ve değişimler yaratan bu temalar bu kez toplum/mimarlık bağlamında irdelenecektir.

Turizm ve Mimarlık

Turizm ve Mimarlık birlikte ele alındığında salt tarihi ören yerlerindeki mimarlık ve 1980'ler sonrasında oluşan "turizm mimarlığı" diyebileceğimiz bir mimarlık ile yetinmek doğru olamaz. Ayrıca kitle turizmine yönelik bir turizm mimarlığı kanalında ilerlemenin uzun vadede olumsuz sonuçlar yaratabileceği görülmeye başlanmıştır.

Toplumun nasıl bir turizm sorusuna yanıtı çoğunlukla nitelikten daha çok niceliğe yönelmekte, "ilgi çeken coğrafyalarda ucuz yaşam" olarak özetlenebilecek bir tavır görülmektedir. Bir yönüyle kitle turizmi olarak da tanımlanan bu türde tasarımın niteliği, yapı üretim süreçlerinde gösterilmesi gereken titizlik vb. hususlar toplumun ilgi alanında kendilerine yeterince yer bulamamaktadır. Bunun sonucu, betonlaşan kıyılar, aşırı yüklenen kültürel ve doğal değerler, **dünyanın her yerinde görebileceğiniz modernizmin tekrarı olan yapılar ve onların yarattığı sanal ortamlardır.**

Toplumun taleplerini karşılamayı amaçladığını varsaydığımız turizm politikalarının mimarlıkla ilişkisi irdelendiğinde ise ilk yapılan saptama turizm alanında ne isteniyorsa, ona yönelik bir mimarlık hizmetinin oluştuğudur. Mimariye doğrudan doğruya yön veren, hatta planlamaya doğrudan doğruya yön veren ve toplumun gereksinmelerine göre içimlendirildiği varsayılan turizm politikaları sorgulanmadan ve yargılanmadan turizm mimarlığı ya da "turizm'de mimar" da tartışılmamalıdır. Öte yandan, mimariye yön veren, mimariyi belirleyen turizm politikasını sorgularken, "turizm politikası nasıl olmalıdır?" sorusunun yanıtını sadece mimarlar veremez. Çünkü bu aynı zamanda toplumsal, kültürel, sosyal, ekonomik açımları olan ve tüm yönleriyle sorgulanması ve yanıtlanması gereken bir politikaadır.

Toplantılarda dile getirilen bir diğer görüş, turizm mimarisine servis veren bir mimarlık ile insanı ve yerel halkı hedefleyen, insanın ve yerel halkın turizmle buluşmasını, kalkınmasını amaçlayan bir mimarlığın çatışma halinde olduğudur. Mimarlığın yerel halka da hizmet veren bir biçime dönüştürülmesinde şu yaklaşımlar yer almalıdır:

- Türkiye farklılığını tarihiyle, kültürüyle, folkloruyla, sanatıyla, etnik çeşitliliğiyle ve coğrafyasıyla yaratmalıdır. Bunlar ürüne dönüştürülmelidir.
- Birbirini tekrar eden tesisler yerine , yerel kimliğini toplumun talepleriyle birleştirerek özgün mekan yaratacak yeni eğilimler değerlendirilmelidir,
- Toplum, öğrenme, tanıma isteğinin ve aynı zamanda ulaşılabilirliğin artması ile farklı bir turist profili oluşturmaktadır. Bu yeni profil mimardan yeni dinlenme ve eğlence alanları istemektedir,
- Mimarlıklar ülkesi Türkiye geçmişini ortaya çıkartmanın yanı sıra, bugünü geleceğe taşımak açısından da yalnız turizm adına değil, kendi insanı adına da nitelikli çevreler oluşturmak zorundadır.

Kültürel Değişim ve Mimarlık

Kültürün bir yaşam biçimi ya da yaşamın bir üretimi olduğu, bu yaşam biçiminin mekana yansımaları sürecindeki en önemli aktörün mimar olduğu düşünüldüğünde, mimarın toplumla ilişkisi ve yerelliği daha iyi değerlendirilebilecektir. Ancak bu ilişkinin ağırlıklı olarak sadece mimar tarafından tanımlandığı ve sürdürüldüğü söylenemez. Kent yaşamının bütün aşamalarını derinden etkileyen neoliberal küreselleşme süreci, toplumsal, kültürel, mekânsal kutuplaşmalara neden olmaktadır. Bir yandan kültürel ve ekonomik sermayesi yüksek kesimlerin, öte yandan da kültürel ve ekonomik sermayeden yoksun kesimlerin sayısı giderek artmaktadır.

Küreselleşme ile birlikte yalnızca ekonomik yapıda değil, aynı zamanda kentlerin fiziksel ve topografik yapısında da önemli değişiklikler yaşanmaktadır. Kentlerdeki tüm bu değişimler kent kültürü ve kent yaşamını önemli ölçüde etkilemektedir. Bunun ana göstergelerinden bir tanesi kentsel ayrışmaya ve farklı olanı dışlamaya dayalı bir kültürün ve yaşam tarzının daha güçlü bir şekilde ortaya çıkmasına başlamasıdır. Bu süreçleri daha iyi değerlendirmek için, okumaların mimarlık üzerinden yapılması akla gelmektedir. Çünkü kültürün izleri, kültürün durumu, dönüşümü ve kırılma noktaları mimarlık aracılığı ile okunabildiği gibi; kültürel ortam ve buna bağlı yaşamın okunması ile o toplumun mimarlık hareketleri ve ortamı da anlaşılabilir.

Göç, Barınma Sorunu ve Mimarlık

Özellikle belli dönemlerde yoğunlaşarak süren kırdan kente ya da az gelişmiş coğrafyalardan gelişmiş coğrafyalara yönelen göçün toplumun yaşamında kural dışı kentleşme, ranta dayalı kaçak kentleşmenin meşrulaşması, emlak sektörünün kentsel yaşam üzerine kurgulanması, kent çeperlerinde yeni yoksul yerleşmelerin oluşması ve giderek kalıcılaşması, çöküntü bölgelerinin çoğalması, sosyo-kültürel yozlaşma vb. çok ciddi olumsuz etkileri bulunmaktadır.

Özellikle toplumun alt ve alt-orta gelir gruplarının "korkulu rüyası" olan barınma sorununun kökenleri ne olursa olsun, toplumun bu sorunu yaşayabilir kentsel mekan ve yapı üretmekle aşılabilirse, bu noktada toplum/mimar ilişkisinde yeni saptamalar ve buna bağlı değerlendirmeler yapmak gerekecektir.

Toplumun yadsınamayacak kadar önemli bir kesiminin yoksulluk, göçten kaynaklanan yoğun barınma sorunları ve diğer önemli kent sorunları kuşkusuz mimarlığın tek başına çözemeyeceği kadar büyüktür. Ancak bu saptama, mimarlığın böyle bir sorunu dışlaması ve yok sayması anlamına da gelmemelidir. Göçün, onunla aynı kökenleri paylaşan yoksulluğun ve her ikisine konu olan kişilerin ortak talebi olan barınma sorununun çözümü için güncel gelişmelerle sürekli yenilenebilen bütün politikalar gerekmektedir. Bu politikaların kapsayacağı alanlar ile, bu politikalar içinde mimarın/mimarlığın görevlerine ilişkin yapılan tartışmalardan alıntılar aşağıda sıralanmıştır:

Göç, yoksulluk ve barınma sorunu **ülkesel planlama politikaları** bağlamında ele alındığında, bölgeler arasında eşitsizliğin azaltılması ve ülke / bölge / kent arasında fiziksel planlama koordinasyonunun sağlanması iki ana koşul olarak görülmektedir. Bunun yanı sıra göç-kentleşme yönetimi ve yeni çekim noktaları oluşturulması da önem kazanmaktadır. Göç/yoksulluk/barınma üçlemi kentsel dönüşüm olarak sunulan politikalar bağlamında ele alındığında, tasarımcıların bu kez daha da titiz ve seçici olmaları gerekecektir. Çünkü bu başlık altında insanı temel almayan, yapı kültürünü, yaşam alanlarını metalaştıran yaklaşımlardan vazgeçilmesi öngörülmektedir. Bir diğer deyişle, barınma problemine çözüm arayan mimar, bu çözümü toplum odaklı bulmakla yükümlüdür. Konut üretim politikaları bağlamında barınma sorunu ele alındığında, yeni fonların oluşturulması, ucuz konut üretilmesi, mevcut kentsel yapı stokunun sağlıklılaştırılarak yeniden kullanılması vb. çözümler akla gelmektedir.

Kıyı Planlaması ve Mimarlık

Kıyıları toplumun yararlanabildiği ya da yararlanmak istediği en çekici ülke toprakları arasındadır. Bu istek mevzuattta yer alan, kıyıların karşılık ödenmeksizin herkesin serbestçe yararlanabileceği bir alan olması; kıyıların özel mülkiyete konu olamayacağı; toplumun kıyıda, sudan, görünümde yararlanmasının engellenemeyeceği; kıyıların aynı zamanda bir doğal miras niteliğinde olduğu; kıyıları için getirilecek her kararın toplum yararına olması; kıyı ve sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararının gözetilmesi; kıyıların, sahil şeritlerinin ve onların devamı olan alanların bütüncül bir planlama anlayışı içinde ele alınmaları gibi ilkelerden kaynaklanmaktadır.

Mekana ilişkin bu temel ilkelerin hemen ardından ve onlarla bağlantılı olarak, kıyılarıdaki mekan kullanımını belirleyen planlama ve bu kararlarla ilgili yapılaşma uygulamalarının belirlenmesi gerekmektedir. Toplumla mimarın yollarının sıkça kesiştiği bu duyarlı ve miras niteliğindeki alanlarda, toplumun mimardan aynı duyarlılığı beklemesi doğaldır, toplumun bir çok kesiminin bu davranışı ne yazık ki bir yaşam biçimi olarak benimsemiş olduğu en azından tüm kıyılarımızı kaplayan ikinci konutlardan ve kimi konaklama tesislerinden kolayca anlaşılabilir.

Bu olumsuzluklara karşın, kıyı/mimarlık bağlamında şu olgular sıralanabilir:

- Kıyı topoğrafyası ile uyumlu bir yerleşme tasarımı,
- Kıyıların, topoğrafyanın en alçak kesimlerini oluşturmaları nedeniyle, her tür yapılaşmada siluet etkisinin önem kazanması,
- Mimari ölçeğin insan ölçeğinde ve ağır/kitlesele yerine Yumuşak/parçalı bir karakterinin olması,
- Tasarımların, mevcut kıyı yerleşmelerinin özgün değerlerine saygı duyması ve onu zenginleştirilmesi,
- Tip konut olgusundan kaçınılması.

Sanayi Kentleri ve Mimarlık

Toplumun son yüzyıllık yaşamında "sanayi" sözcüğü önemli bir yer tutmaktadır. Giderek çağdaş sanayi alanlarına ve kuruluşlarına sahip olan Ülkemizde "toplum/sanayi/kentleşme/mimarlık " bağlamında aşağıda sıralanan vurgular yapılabilmektedir.

Öncelikle plan bütünlüğü içinde yer alan ve gelişen bir sanayi tanımlandığında , bu planlamanın sanayi kuruluşlarının kent içinde belli bir imar düzenine uygun olarak, kentin imar planına göre verimli bir üretime olanak verecek biçimde ve aynı zamanda insan ve çevre sağlığı açısından olumsuz etkiler yaratmaya, yaratılmasına yol açmaksızın yerleştirilmesini kapsadığı söylenebilir. Bu eğilim, sanayi kentlerindeki mimarlığın da kendine özel koşulları olmasını gerektirir.

Sanayi ve sanayileşme politikaları bağımsız değişkenler olarak dikkate alınamazlar. Sanayileşmenin çok önemli olan bir yönü ise, insanların tavırlarında ve davranışlarında dünya görüşlerinde yol açtığı olumlu değişikliklerdir. Gerçek anlamda kentlileşmenin, ancak hızlı bir sanayileşme süreci içinde sağlanabileceğini söylemek çok aykırı olmayacaktır. Başka bir deyişle, sağlıklı ve çarpık bir kentleşme denildiğinde sanayileşmeye dayanmayan, kentlileşmeksizin kentleşmiş olmak akla gelebilmektedir. Bu değerlendirme toplumun örgütlenmesi, içinde yer aldığı fiziksel çevrenin biçimlenmesinde daha bilinçli davranması, taleplerinin kent yaşamının gerektirdiği dile dökülmesi gibi önemli sonuçları da beraberinde getirmektedir.

Kentleşmeye önemli katkısı olduğu ileri sürülen sanayinin kentle kurduğu ilişkinin iki ayrı zamanı ve durumu olduğu söylenebilir. Bunlardan ilki, sanayinin yerleşik işlevini sürdürdüğü durum, yani hâlâ kent içinde ya da kentin dışında sanayinin işlevini sürdürüyor olmasıdır. Bu durumda yer seçiminin ardından bu gelişimin planlanmalı ve kontrol edilebilir olmalıdır. İkinci aşaması da, bunun çevreye verdiği zararın azaltılması olarak tanımlanabilir. Her iki durumda da gerek sanayi yapılarının gerekse çevrelerinin tasarlanmasında o yerleşme ve sanayi türüne özgü kurallar oluşturmak gerekebilecektir.

Yapı Üretim Sürecinin Bir Aktörü Olarak Mimarın Topluma Karşı Sorumluluğu

Bu başlık altında topluma karşı sorumluluğumuza ilişkin bazı sorular, saptamalar, kavramlar ve yaklaşımlar sıralanacaktır.

Yapılan ilk saptama, yeni kavram ve yaklaşımlar çerçevesinde yapı ve mekan üretiminin değişik süreçlerindeki aktörlerin de yeniden tanımlanmasının zorunlu hale geldiğidir. Örneğin önceleri bütün tasarım sürecinin, hatta üretim sürecinin belirleyicisi olarak algılanan mimar, bugün başka disiplinlerin öncelikleri içinde sınırlı bir rolü yerine getiren kişi olarak algılanabilmekte ve bir aktör olarak tasarım süreci içindeki rolü değişebilmektedir.

Bir diğer saptama, bütünleşmiş bir planlama sürecine olan inanç eksikliğimizle ilgilidir. Kurum oluşturmaktaki becerimizi o kurumun içini doldurmakta gösterememişiz, toplumumuzun kent ve mimarlık alanındaki önemli handikapları arasında görülmektedir. Mimarlık yapıtlarının tasarlanması ve üretiminde yer alan "aktörler" kimlerdir? ilk soruyu oluşturmaktadır. Bu sorunun hemen arkasından mimarın bu aktörler arasındaki yerinin ne olduğu gelmektedir. Mimarın bu aktörler arasında, toplumun taleplerini tasarım diline döken kişi mi, topluluğu dönüştüren, yönlendiren kişi mi, yoksa her iki misyonu da mı üstlenen, hem kendisinden istenilen hizmetleri veren, hem de bu alanda yönlendiren, daha kaliteli hizmet veren kişi mi olduğu tartışılması gereken bir husustur.

Bir diğer soru, **Mimarın topluma karşı sorumlulukları nelerdir ve bunlar bir "kamusal hizmet sorumluluğu olarak tanımlanabilir mi?"** dir. Mimar, toplumun en hayati gereksinimini tasarlayan ve oluşumunu denetleyen bir aktör olarak topluma karşı bu bağlamdaki sorumluluk ve taahhütlerini kamuya açıklaması gerekmektedir. Bu tavır mimarla toplum arasında giderek bir **"TOPLUMSAL SÖZLEŞME"** oluşturabilecektir. Doğal olarak bu sözleşmenin diğer tarafı toplumdur. Toplumun ilgili kesimlerinin de kurallara uyması beklenmelidir.

Sorulan bu ilk soru **"Kullanıcı ve Tüketici Hakları"**nın tartışılmasını gündeme getirir. Bu hakların içerisinde, toplumun kentsel sorunlara katılmayı bir hak olarak görmesi, sağlıklı bir çevrede yaşama haklarını dile getirmeleri ve savunmaları, mimarlık hizmetini kullananların haklarının ve sorumluluklarının tanımlanması, verilen hizmetin ulusal ve uluslararası normlara uymaması halinde gerçekleştirilecek yaptırımların belirlenmesi gibi başlıklar yer alabilecektir.

Kentlerin sağlıklı olması, yerleşim yerlerinin sağlıklı olması için bu alanlardaki tasarım, estetik, konfor vb. öğelerin üst düzeyde olması bekleniyor. Sağlıklı olmanın yanısıra ,tüketici bir binanın güvenli olması, projelerin güvenli bir bina oluşumunu sağlayacak nitelikte olmasını ve hakikaten uygulanmasını istiyor.Yakınılan konular arasındaprojelerin yeterince uygulanmaması, malzemenin kalitesiz olması ve tüm bu sürecin mimar tarafından yeterince izlenmemesi yer alıyor. Tüketiciler, mimarın sadece tasarım yapan bir meslek grubu olmaması, bunun yanısıra uygulamayı da yönlendirmesi gerektiğini düşünüyor. Buna benzer bir diğer yakınma Türkiye’de yaşam alanlarına ilişkin bir çok olumsuzluk yaşanırken mimarlık toplumunun bu olumsuzluklara yeterince karşı çıkmadığı , çoğunlukla mesleğini yapmakla yetindiği yönündedir.

Mimarlık hizmetlerini kullananların hakkını, yani kullanıcı hakkını benimsiyor ve savunuyorsak ve bu bağlam içinde toplumla bir teması girmeyi ve etkileşim içerisinde olmayı istiyorsak başta gerekli tanımlar olmak üzere, araçlar ve örgütlenme biçimleri de oluşturulmalıdır. Bu süreçte , kişilerin mekana ve yapıya ilişkin sorunlarında, onlara danışma hizmeti verilmesi ayrıca düşünülebilir.

Toplumun özellikle kamu organlarına güvenirlilik ölçüsü giderek azalmaktadır. Buna karşın bazı noktasal girişimler dışında, kişilerin kendi sorunlarını takip edecek, doğru cevapları alabilecek, gerekirse yönlendirecek güvenilebilir bir toplumsal bir yapılanmanın olmadığı da görülmektedir. Mimarlar Odası, kullanıcı ve tüketici hakkını yeniden tanımlayıp, güvenilir bir yapılanmayı örgütleyebilirse, ciddi bir kentli hareketi yaratma şansına sahip olabilecektir. Bu çabaların bizi giderek, Avrupa Kentli Hakları Bildirgesi benzeri bir "Türkiye Kenti Hakları Bildirgesi" ne götürebileceği düşünülebilir. "Bildirge

“ formatının ulusal hukuksal belgeler hiyerarşisi içinde bir yeri olmamakla beraber, yeni tavırların belirlenmesi ve toplum/mimarlık ilişkilerine altlık oluşturması açısından bir işlev görebileceği söylenebilir.

Toplumun Mimara Karşı Sorumluluğu

Bu noktada toplumun mimara karşı sorumluluğunun ne olduğu ya da ne olabileceğine de kısaca değinmek gerekmektedir. Bu ilişki biçimindeki temel sorunlar , toplumun değişik kesimlerinin mimari üretim sürecindeki “müdahaleci” tavırlarıdır. İşverenin ve kullanıcının “doğal mimar” olması, yaşanacak mekanın oluşumunda kendi taleplerini tek ve yegane ölçüt olarak görmeleri, tasarımı sürecini basite indirgemesi olarak sıralanabilir.

Toplumun bir başka sorumluluğu, mimarın yaptığı tasarımların uygulanmasını sağlamak olmalıdır. Mimarın hizmet talep eden kişi ya da kuruluş, yerel yönetimleri zorlamalı ve projeyi sahiplenmelidir. Bu konuda toplumun ve tüketicilerin yeterli bilgiye sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Tüketici, bir bina satın alırken, bir daire satın alırken ya da bir bina yaptırırken neye dikkat edecek, neyi arayacak; bunları yeterince bildiği söylenemez. Tüketicinin mimarın görevini yeterince bildiği de söylenemez. Tüm bu konuların tüketicilere belli programlar çerçevesinde aktarılması ve sorumluluğunun hatırlatılması gerekmektedir.

Toplumun Bir Ögesi Olarak Mimar ve Mimarlık

Etik Kuralların Oluşturulması

Topluma güven vermek, vazgeçilmeyen bir meslek olmak, zorlamalarla değil doğal olarak başvuru bir kaynak olmak için öncelikle mesleğin kendi içindeki etik kurallarının oluşması gerekmektedir. Meslek mensuplarının birbirleriyle ilişkilerinde uymaları gerekli usul ve esaslar olarak tanımlanabilecek bu kurallar, o meslek grubunun saygınlığını, tutarlılığını ve topluma vereceği hizmetin sadece bir fiziki alışveriş olmasının ötesinde, ahlaki alt yapıya dayalı ve meslekçe benimsenmiş kurallara uyan bir boyutu olduğunu anlatacaktır. Bu da özlenen ve istenen güvenin sağlanmasında önemli bir rol oynayacaktır. Özensizlik, estetik kaygıların göz ardı edilmesi, kapkaççı tavırların bir beceri olarak görülmesi, yasa dışılığın kimi zamanlarda hoş görüyle karşılanması ve buna karşı politikalarda popülizm sergilenmesi, yeni yasa dışı fırsatları meşru hale getirmektedir.

Mimarın Toplumsal Sorumlulukları Nedeniyle Kendini Yenilemesi / Değişik Ortamlarda Eğitim

Bazı çevreler mimarlık eğitim sürecinde, üniversite içinde kalan bir program uygulandığını, bazı stajlar olmakla beraber bunun yetersiz olduğunu düşünmektedir. Çözümün daha aktif bir program uygulanması ve “mimari-in situ” olarak tanımlanabilecek düzenlemelere de ağırlık verilmesi öneriliyor. Malzeme ve yapı teknolojileri alanında yeniliklerin izlenmemesi, uygulama süreçlerinin diğer aktörleriyle ilişki kurarken ortak bir dil oluşturulamaması da mimarın handikapları olarak dile getiriliyor.

Bu sunuşun bir çok bölümünde değinildiği gibi, mimar toplumun gözünde bir “üst kurum” mensubu olarak görülmektedir. Bu değerlendirme, mimarı zorlaştırır, anlatımı zor kavranır bir kişi olarak algılatır gibi, mimarı toplumun liderleri arasında da saymaktadır. Bu durumda mimar toplumun gereksinmelerine karşılık vermek üzere kendini yenilemek durumundadır. Bununla birlikte, hizmet alıcıların ve kullanıcıların da eğitilmeleri ve kendilerini geliştirmeleri, mimarlardan daha kaliteli hizmet talep etmelerini de beraberinde getirecektir. Teknolojinin, malzemelerin ve yasaların sürekli değişimi ile birlikte yapım süreçleri de karmaşıklaşmaktadır. Mimarların bu değişim ve gelişmeye ayak uydurabilmeleri ancak, hayat boyu kendilerini farklı ilgi alanlarına göre eğitmeleri ve geliştirmeleriyle olabilir. Mimarlık kültürünün ve mesleki gelişimin artması verimlilik ve rekabeti geliştireceği gibi kaynakların rasyonel kullanımını ve yapı kültüründeki standartları da yükseltecektir. Mimarın kendisini sürekli eğitim içinde tutması işverenin mimara olan güvenini arttıracaktır. Günümüzde her tür bilgi, mesleki bilgi ve beceri de buna dahildir, zamanla geçerliliğini yitirmektedir.

Mimarlar Odası birimlerince 2006 yılından itibaren giderek yoğunlaşarak uygulanan “SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM” programları, mimarın toplumla ilişkisi sürecinde , yitirmeye başladığı itibarını yeniden kazanmak ya da toplumun onu ilişkilendirdiği değerleri yitirmemek ve geliştirmek için çon önemli bir araç olarak görülmektedir.

Mimarlık Kültürünün Toplumun Değişik Katmanlarında Yerleşmesi ve Gelişmesi Amacıyla Kullanılabilecek Araçlar

Tanımlanan stratejilerin program ve eylemlere dönüştürülmesi, kullanılacak araçların doğru belirlenmesiyle olasılık kazanır. Yapılan tartışmalarda, mimarı ve mimarlığı topluma daha iyi anlatabilmek için kullanılabilecek bazı araçlar belirlenmiştir.

“Odak toplantıları yapmak” bir diğer araç olarak görülmektedir. Mimarlık alanında bir ya da bir kaç temayı toplumun o temayla ilgileneceği düşünülen gruplarıyla tartışmak, bu tartışmaların sonuçlarını bu gruplar aracılığı ile daha geniş kesimlere ulaştırılmak bi yöntem olarak kullanılabilir.

Mimarlık ve çevre ile ilgili belli bir temayı alıp kampanyalar düzenlemek, oldukça etkin bir araç olarak kullanılabilecektir. Bu kampanyalar bir alan düzenlenmesi, yeni bir yapılaşma ya da kültürel mirasın korunması gibi alanlarda düzenlenebilir. Amacı, kentin ve kentteki mimarlığın sorunlarını somut bir örnekten yola çıkarak çok daha kolay anlaşılabilir formata getirmek, hatırlanabilir ve izlenebilir örnekleri kullanarak inandırıcılığı ve kalıcılığı sağlamak olarak özetlenebilir.

Toplumun tüm kesimlerini ilgilendiren en kapsamlı araç için **“Herkes için Mimarlık”** tanımı uygun bulunmuştur. **“Yoksullar için Mimarlık”, “Özürülüler için Mimarlık”, “Çocuk ve Mimarlık”, “Afet ve Mimarlık”, “Savaş ve Mimarlık”** bu kapsamda akla gelen bazı başlıklar olmuştur.

Belli konularda fikir yarışmaları düzenlemek de sahiplenme sürecinin bir aracı olarak görülmelidir. Bu etkinlik sadece bilgilenmenin ötesinde, o konuda söz sahibi olma hakkını da vererek sorumluluk yükleyecektir.

İletişim araçlarını doğru ve etkin kullanmak da topluma mesaj iletmenin olmazsa olmaz koşulları arasındadır. Bu başlık altında klasik iletişim araçlarının ötesinde, insanı bir iletişim aracı olarak kullanmak tartışılmalıdır. Çocuklar, mahallelerde apartman yöneticileri, kentin mimarları bilgileri daha geniş kitlelere iletmede aracı olarak kullanılabilecek odakların arasında düşünülmelidir.

Toplumla ilişkileri düzenlemek, yeni etkinlikler yapmak , bu etkinlikleri ülke ölçeğinde bir dil birliği içinde gerçekleştirmek için **“mimarlar odası örgütünün kullanacağı bir klavuz belge oluşturmak”** da önemli bir araç olarak görülmektedir. Bu etkinliğin amacı meslek örgütlerinin, çalışmalarını sadece teknik boyutta ve örgüte yönelik değil, topluma da yönelik yapmalarıdır. Bunun etkin düzeyde gerçekleştirilmesi için örgütün bilgilendirilmesi ön koşul olarak görülmektedir. Oda örgütü bu belgeyi kendisine herhangi bir başvuru olduğunda, toplumun herhangi bir kesimi bilgilenmek istediğinde, herhangi bir yerel etkinlikte görev alındığında ya da örgüt mimarlığı tanıtmak istediğinde kullanılabilir. İçeriğinde de mimar ve mimarlığın tanımı, mimarın hak ve yetkileri, tüketicinin hak ve yetkileri, proje üretim sürecinin anahatları ve yapı üretim sürecinin anahatları vb. konuların yer alacağı düşünülmektedir.

Son olarak tanımlanacak araç, bu aşamada **“MİMARLIK VE KENT DANIŞMA HATTI”** olarak tanımlanmıştır. Genelde, toplumun kentsel ve mimarlık ürünlerine ilişkin sorularını yanıtlamayı amaçlayan bu programın diğer hedefleri arasında Hukuki konularda destek vermek, (imar hukuku), toplumu bilgilendirmek, yerel yönetimlerle ilişkileri açıklamak, oda yol gösteremiyorsa, vatandaşın nereye gideceğini söylemek ve ihbarları değerlendirmek ve ilgili makamlara yönlendirmek yer almaktadır.

Sonuç

Mimarlığın ve mimarın toplumla ilişkilerinin istenen ve özlenen düzeyde olması için oldukça yoğun yeni program ve eylemler planlanması ve uygulanması gerektiği , bu sunuşun hazırlanması sürecinde görüşleri alınan toplumun değişik kesimlerine mensup kişilerce de dile getirilmiştir. Bunun yanısıra yapılan saptamaların ve getirilen önerilerin büyük bir bölümü yine mimarlık toplumundan gelmektedir. Mimarın toplumla bu ortak noktada buluşması, "Birşeyler" in değişmesi ve gelişmesinin gerektiğini ortaya koymaktadır.

Aşağıda verilen bazı başlıklar, daha sonraki tartışmalara da ışık tutabilecektir:

- Kent yaşamına ilişkin kararlara bireyler de etkin olarak katılmalıdır,
- Mimarlıktan ayrılan alt disiplinlerin getirdiği parçacı yapının, toplumun hizmet isteme sürecinde yarattığı "kafa karışıklığı" giderilmelidir,
- Toplum barınmanın bir gereksinim olmasının yanısıra temel bir hak olduğunu bilmelidir,
- Mimarlık hizmetini toplumun isteyip istememesinden daha önce, böyle bir hizmetin gerekliliğinin ne kadar farkında olduğu sorgulanmalıdır,
- Meslek örgütleri, çalışmalarını sadece teknik boyutta ve örgüte yönelik değil, toplumun ilgili kesimlerine de yönelik yapmalıdır.
- Toplumsal yabancılaşma aşılmalıdır,
- Mekana, yapıya ve kente ilişkin konuları topluma anlatmakta, değerlendirmekte ve onlarla birlikte çözüm aramakta ortaya çıkan üslup sorunları aşılmalıdır,
- Türkiyenin sosyal yapısı ile bütünleşmeli, toplumun profiline göre değişik önlemler tasarlanmalıdır. Bu amaçla mimarlık etkinliklerinin formatı, teması, üslubu ve mekanı toplumun diğer kesimlerini de içerecek biçimde tekrar tasarlanmalıdır,
- Toplumda, bir kent sorunu ile karşılaştığında ilk adres olarak mimarı ve onun temsil edildiği meslek odasını görme, ona gelme, sorununu onunla paylaşma geleneği yerleştirilmelidir,
- Toplumun mimari hizmet alımını sadece yasaların emrettiği bir zorunluluk olarak görmemesi, bunu doğal ve vazgeçilemez bir süreç olarak içselleştirmesi sağlanmalıdır,
- Yeni kavram ve yaklaşımlar çerçevesinde yapı ve mekan üretiminin değişik süreçlerindeki aktörlerin yeniden tanımlanması zorunlu hale gelmiştir. Mimarın bu aktörler arasında, toplumun taleplerini tasarım diline döken kişi mi, topluluğu dönüştüren, yönlendiren kişi mi, yoksa her iki misyonu da mı üstlenen bir aktör mü olduğu tartışılmalıdır,
- Mimar, toplumun en hayati gereksinimini tasarlayan ve oluşumunu denetleyen bir aktör olarak topluma karşı bu bağlamdaki sorumluluk ve taahhütlerini kamuya açıklamalıdır. Bu tavır mimarla toplum arasında giderek bir "TOPLUMSAL SÖZLEŞME" oluşturabilecektir.
- Topluma güven vermek, vazgeçilmeyen bir meslek olmak, zorlamalarla değil doğal olarak başvuru bir kaynak olmak için öncelikle mesleğin kendi içindeki etik kurallarının oluşması gerekmektedir,
- Mimar, kendini sürekli yenilemeli, tüketicinin taleplerini en akılcı ve güvenilir bir içerikle çözümlemek için değişik ölçek ve düzeylerdeki bilgilendirme süreçlerine katılmalıdır,
- Mimarlık kültürünün toplumun değişik katmanlarında yerleşmesi ve gelişmesi amacıyla, toplantılar ve kampanyalar düzenlemek, herkes için mimarlık ana başlığı altında programlar oluşturmak, iletişim araçlarını bilgi aktarım süreçlerinde etkin olarak kullanmak ilk akla gelen araçlar arasındadır. Çoğaltılabilecek bu araçlar, mimarın sadece hizmetini değil düşünsel zenginliğini de toplumla paylaşmasında kullanılabilir.

Yürütücü: Emre Madran **Raportör:** Gözde Karagöz
Ali Cengizkan, Ali Ulusoy, Bülent Batuman, Güven Arif Sargın, Kubilay Önal, Tezcan Karakuş,
Mücella Yapıcı, Deniz İncedayı, Mehmet Akkol, Nimet Özgönül

mek-top-mim@mo.org.tr